

kennisdelen is vermenigvuldigen

KPS Studiebijeenkomst
23 maart 2022

Op weg naar duurzame
beleggingen

kennisdelen is vermenigvuldigen

Opening

Dagvoorzitter: Mark Bakker,
medevoorzitter werkgroep Beleggingen &
bestuurslid KPS

Welkom aan nieuwe leden

Februari

Jan Siepelinga
Lifetri Groep B.V.

Axel Hurkmans
a.s.r.

Koen Vaassen
Ensure

Joshua Davidsson
Achmea IM

Mies Ligtenberg
a.s.r.

Raymond ter Bogt
Monte Verde
Beheer / APG

Sam Peppelman
Achmea IM

Henk Heek
PGB
Pensioendiensten

Maart

Ward Heiligers
Actiam

Ook welkom aan alle introducés!

KPS Studiebijeenkomst - Op weg naar duurzaam beleggen

14.00 - 14.05

Opening

Mark Bakker, dagvoorzitter

14.05 - 14.10

Welkom

Rogier Krens, Chief Investment Officer bij Achmea IM

14.10 - 14.55

Op weg naar een duurzame balans

Rosa van As, beleidsmedewerker DNB & **Joris van Toor**, strategisch adviseur DNB

14.55 - 15.30

Goed op weg met duurzaam beleggen

Annette van der Krogt, hoofd MVB Achmea IM

15.30 - 16.00

Pauze

16.00 - 16.20

De ervaringen vanuit een pensioenfonds belicht

Fokko Covers, bestuurslid St. Pf. Tandartsen en Tandarts-specialisten & voorzitter werkgroep Beleggingen

16.20 - 16.50

De ervaringen vanuit de kant van verzekeraars en PPI's belicht

Dennis van der Putten, Acting Chief Commercial Officer Actiam

16.50 - 17.00

Afronding en netwerkborrel

kennisdelen is vermenigvuldigen

Welkom

Rogier Krens,
Chief Investment Officer bij Achmea IM

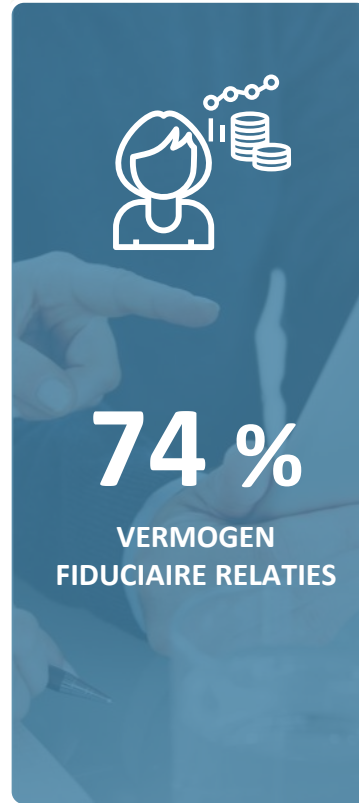

Achmea Investment Management

Zeist | 23 maart 2022

Organisatie, propositie en klantbediening

De grootste multi-client fiduciaire dienstverlener in Nederland

Cijfers 31 december 2021

Beleggen met een missie

Omdat ieder pensioenfonds een eigen MVB-beleid verdient

Met onze beleggingen maken we het verschil in wereldwijde maatschappelijke problemen op het gebied van mensenrechten en arbeidsnormen, natuur en milieu, gezondheid en klimaat.

WIJ VRAGEN ONZE KLANTEN OM HETZELFDE TE DOEN.

Disclaimer

Achmea Investment Management B.V. ("**Achmea IM**") heeft de informatie in dit document met zorg samengesteld. Deze informatie is alleen bestemd voor gekwalificeerde beleggers en/of professionele beleggers zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht ("**Wft**").

Dit document is of bevat (i) geen aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen, te verkopen of te verhandelen (in de zin van 1:1 Wft), (ii) geen beleggingsaanbeveling of beleggingsadvies (in de zin van 1:1 Wft), en (iii) geen juridisch of fiscaal advies. Raadpleeg in voorkomende gevallen een juridisch of fiscaal adviseur. Achmea IM raadt u af een (beleggings)beslissing uitsluitend te baseren op de in dit document opgenomen informatie. Achmea IM is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van een dergelijke (beleggings)beslissing.

De informatie in dit document is (mede) gebaseerd op informatie die Achmea IM van betrouwbaar geachte informatiebronnen heeft verkregen. Achmea IM garandeert niet de betrouwbaarheid van die bronnen en de juistheid en volledigheid van de van die bronnen verkregen informatie. De informatie in dit document is puur informatief en u kunt daaraan geen rechten ontlenen. Alle informatie is een momentopname, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven. Het verstrekken van dit document na de oorspronkelijke publicatiedatum is geen garantie dat de hierin opgenomen informatie op die latere datum nog juist en volledig is. Achmea IM heeft het recht om deze informatie zonder aankondiging te wijzigen. Het noemen van rendementen op beleggingen in dit document dient uitsluitend als uitleg en toelichting. Achmea IM spreekt daarmee geen verwachting uit over het rendement of koersverloop van die beleggingen. De waarde van uw belegging kan fluctueren en in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. De informatie in dit document is gebaseerd op door Achmea IM gemaakte aannames. Het is mogelijk dat andere aannames worden gemaakt dan de door Achmea IM gemaakte aannames. De door Achmea IM getrokken conclusies zijn daarom niet noodzakelijkerwijs juist en/of volledig.

U mag de informatie in dit document alleen voor eigen persoonlijk gebruik kopiëren. U mag de informatie niet overnemen, vermenigvuldigen, distribueren of openbaren zonder schriftelijke toestemming van Achmea IM. Alle informatie (teksten, foto's, illustraties, grafisch materiaal, handelsnamen, logo's, woord- en beeldmerken) blijft eigendom van of in licentie bij Achmea IM en wordt beschermd door auteursrecht, merkenrecht en/of intellectueel eigendomsrecht. Er worden geen rechten of licenties overgedragen bij gebruik van of toegang tot deze informatie.

Uitgegeven door: Achmea Investment Management B.V., statutair gevestigd te Zeist en kantoorhoudende te Zeist (Handelsregister nr. 18059537). Achmea IM is geregistreerd bij de Autoriteit Financiële Markten ("**AFM**") in Amsterdam als een beheerder van beleggingsinstellingen als bedoeld in artikel 2:65a Wft en is onder deze vergunning bevoegd tot het verlenen van de beleggingsdiensten als opgenomen in het door de AFM gehouden register.

kennisdelen is vermenigvuldigen

Op weg naar een duurzame balans

Joris van Toor, strategisch adviseur DNB
Rosa van As, beleidsmedewerker DNB

Op weg naar een duurzame balans

Joris van Toor & Rosa van As

23 maart 2022

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Even voorstellen

- Joris van Toor
- Econometrist
- PhD in Finance
- Strategisch beleidsmedewerker DNB

- Rosa van As
- Bestuurskundige en beleidseconoom
- Strategisch beleidsmedewerker DNB

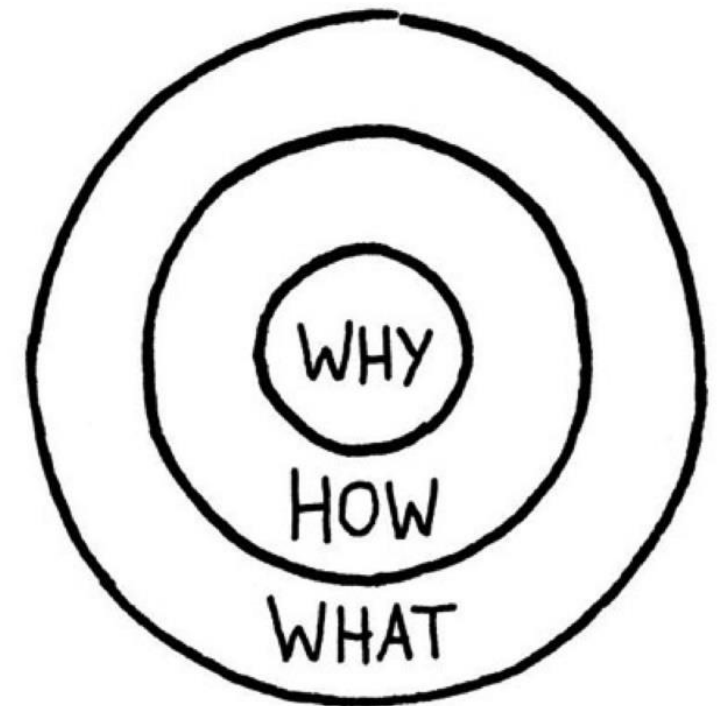
Opbouw presentatie

Onze analyse

- Achtergrond en motivatie (*why*)
- De kwantitatieve analyses (*how*)
 - CO2-voetafdruk berekening
 - PACTA analyse
- Uitkomsten (*what*)
- Beperkingen en uitdagingen

Jullie ervaringen

- Q&A

Achtergrond

Internationale ontwikkelingen

- Klimaat sinds **2015** (*Tragedy of the horizon*) op de agenda van toezicht
- Oprichting Network for Greening the Financial Sector (NGFS) in **2017**
- Vanaf **2019** (*A call for action* – NGFS) steeds meer urgentie

DNB bijdragen

- **2017**: De Nederlandse financiële sector veilig achter de dijken?
- **2019**: Op waarde geschat?
- **2020**: Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving?

Wet- en regelgeving

- ESG o.a. geïntegreerd in IORP 2 en Pensioenwet

Onderzoeksvraag en opzet

Onderzoeksvraag

- Wat hebben deze inspanningen tot nu toe opgeleverd? Waar staat de sector?

- Oftewel:

In welke mate zijn duurzaamheidsrisico's (ESG) geïntegreerd in de kernprocessen van Nederlandse financiële instellingen en waar is ruimte voor verbetering

Opzet

- Survey, CO2-voetafdruk berekening en PACTA analyse
- Voor banken, pensioenfondsen en verzekeraars

CO₂-voetafdruk berekening

- CO₂-voetafdruk als proxy voor transitierisico
- Berekend voor woninghypotheken, aandelen, bedrijfsobligaties en bedrijfsleningen
- CO₂-uitstoot toegerekend aan de financiële instelling naar rato van het door de financiële instelling gefinancierde deel van de activiteit (PCAF-methode)

$$\bullet \text{ CO}_2\text{voetafdruk obligaties en aandelen} = \frac{\text{uitzetting fin. inst.}}{\text{totale bedrijfswaarde}} * \text{CO}_2\text{uitstoot bedrijf}$$

$$\bullet \text{ CO}_2\text{voetafdruk woninghypotheek} = \frac{\text{hypotheek}}{\text{waarde onderpand}} * \text{CO}_2\text{ uitstoot huishouden}$$

Bedrijfsobligaties en aandelen*

$$CO_2 \text{ voetafdruk bedrijf}_{j,t} = \sum_i^n \frac{\text{uitzetting}_{i,j,t}}{\text{bedrijfswaarde}_{j,t}} * CO_2 \text{ uitstoot bedrijf}_{j,t}$$

- **Bedrijfswaarde:** Enterprise Value Including Cash (EVIC)
- **CO2-uitstoot bedrijf:** Scope 1 en 2 uitstoot data

EVIC = marktkapitalisatie + preferente aandelen en minderheidsbelangen + waarde van aangetrokken leningen + liquide middelen

Databronnen:

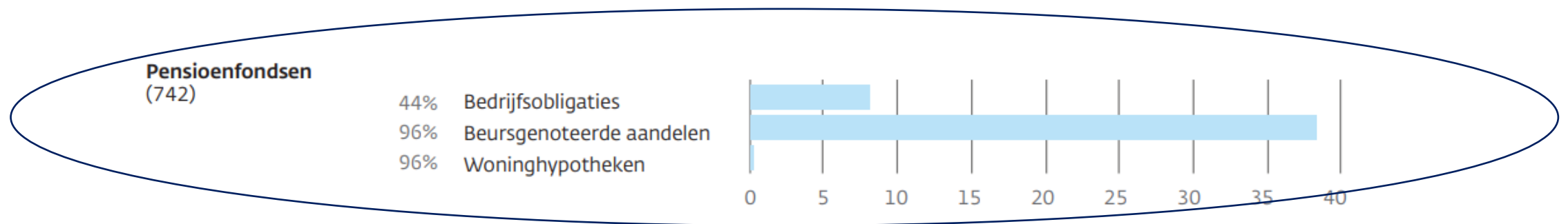
EVIC: Bloomberg, MSCI en Refinitiv

Scope 1 en 2 CO2-uitstoot: dataproviders of bedrijven zelf (gemodelleerd of gerapporteerd)

*Inclusief activa die deze instellingen aanhouden bij Nederlandse beleggingsinstellingen

Uitkomsten CO₂-voetafdruk berekening

- Nederlandse financiële instellingen financieren wereldwijd meer dan 82 megaton (Mton) aan CO₂-uitstoot
- Voornamelijk voor rekening van pensioenfondsen (47 Mton) en banken (30 Mton)
- Bij pensioenfondsen zijn aandelenbeleggingen (38 Mton) verantwoordelijk voor het overgrote deel van die CO₂-voetafdruk

Bronnen: Bloomberg, MSCI, Refinitiv, DNB.

Beperkingen en uitdagingen CO₂-data

Niet mogelijk om voor alle activa en alle tegenpartijen de gefinancierde CO₂-uitstoot te berekenen om drie redenen:

1. Voor sommige activa, zoals buitenlandse vastgoedfinancieringen, zijn momenteel geen data over CO₂-uitstoot beschikbaar
2. Voor buitenlandse beleggingsinstellingen was geen granulaire data (per bedrijf en per lening) beschikbaar en is het onmogelijk om de EVIC en CO₂-data op bedrijfsniveau te koppelen
3. Voor bedrijfsobligaties is het lastig de data te koppelen aan CO₂-data die op ISIN-niveau (van het aandeel) beschikbaar is
4. Buiten scope: staatsobligaties, SPV's, short posities

Beperkingen en uitdagingen CO₂-data

Beperkingen en uitdagingen EVIC

Soms ook uitdagingen bij berekenen EVIC:

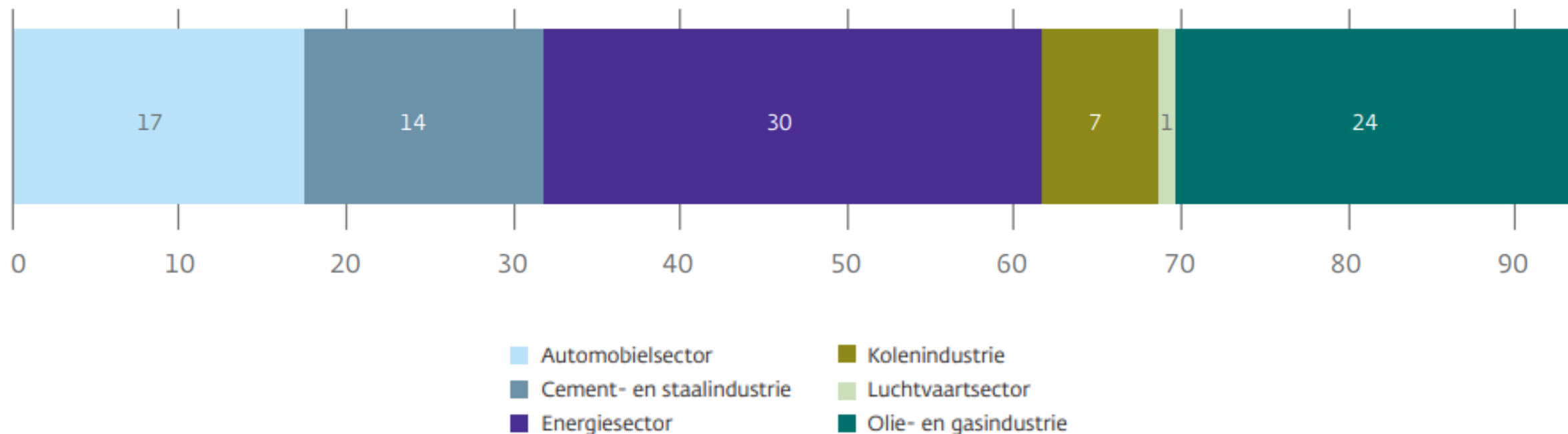
- Vooral marktkapitalisatie niet altijd beschikbaar
 - Alternatieven:
 - Coöperaties: certificaten
 - Overige niet-beursgenoteerde bedrijven: *subscribed* i.p.v. *issued capital*
 - *Total equity*

Richtlijnen: [PCAF](#)

PACTA analyse

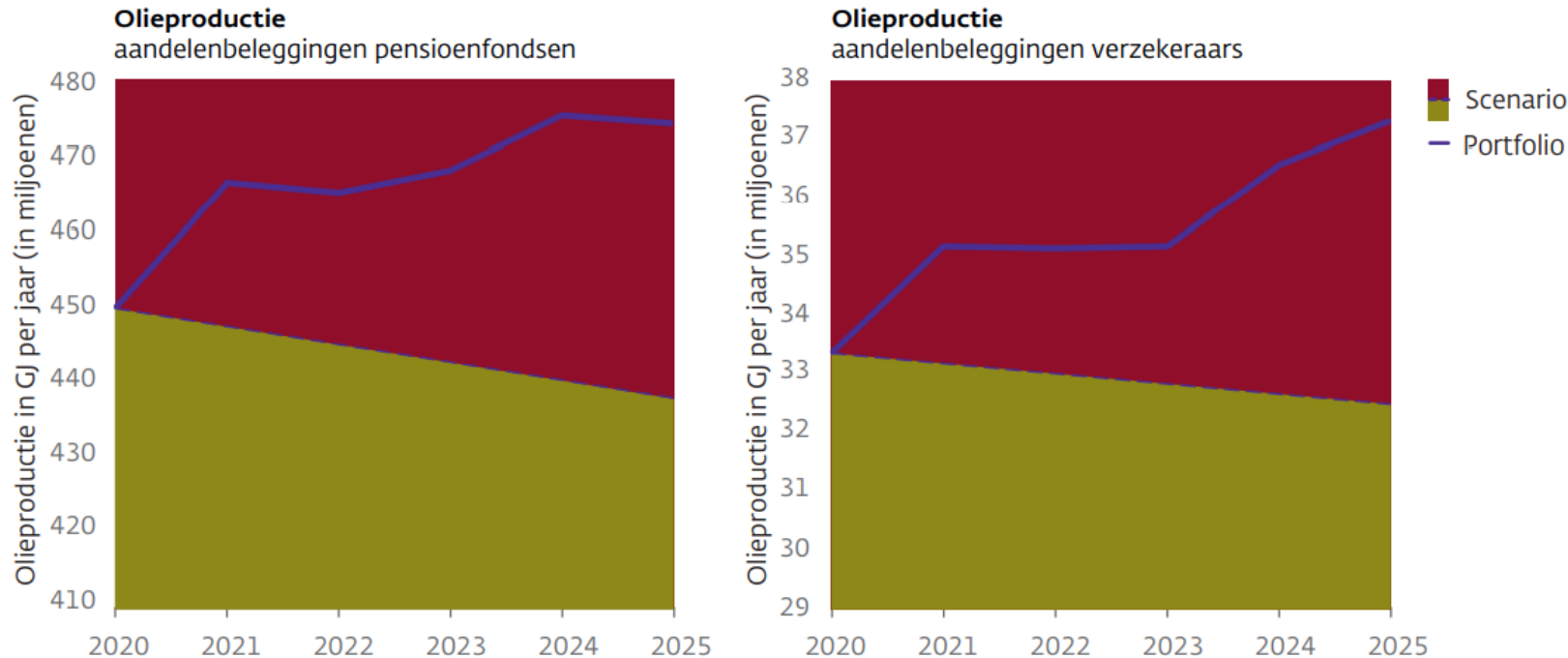
Figuur 9 Blootstelling (aandelen en obligaties) van pensioenfondsen aan PACTA-sectoren

Blootstelling pensioenfondsen (in miljarden euro's)

Uitkomsten PACTA analyse (1)

Figuur 10a en 10b Aandelenbeleggingen pensioenfondsen en verzekeraars in olieproducerende bedrijven. De bedrijven opereren (nog) niet in lijn met het transitie scenario*

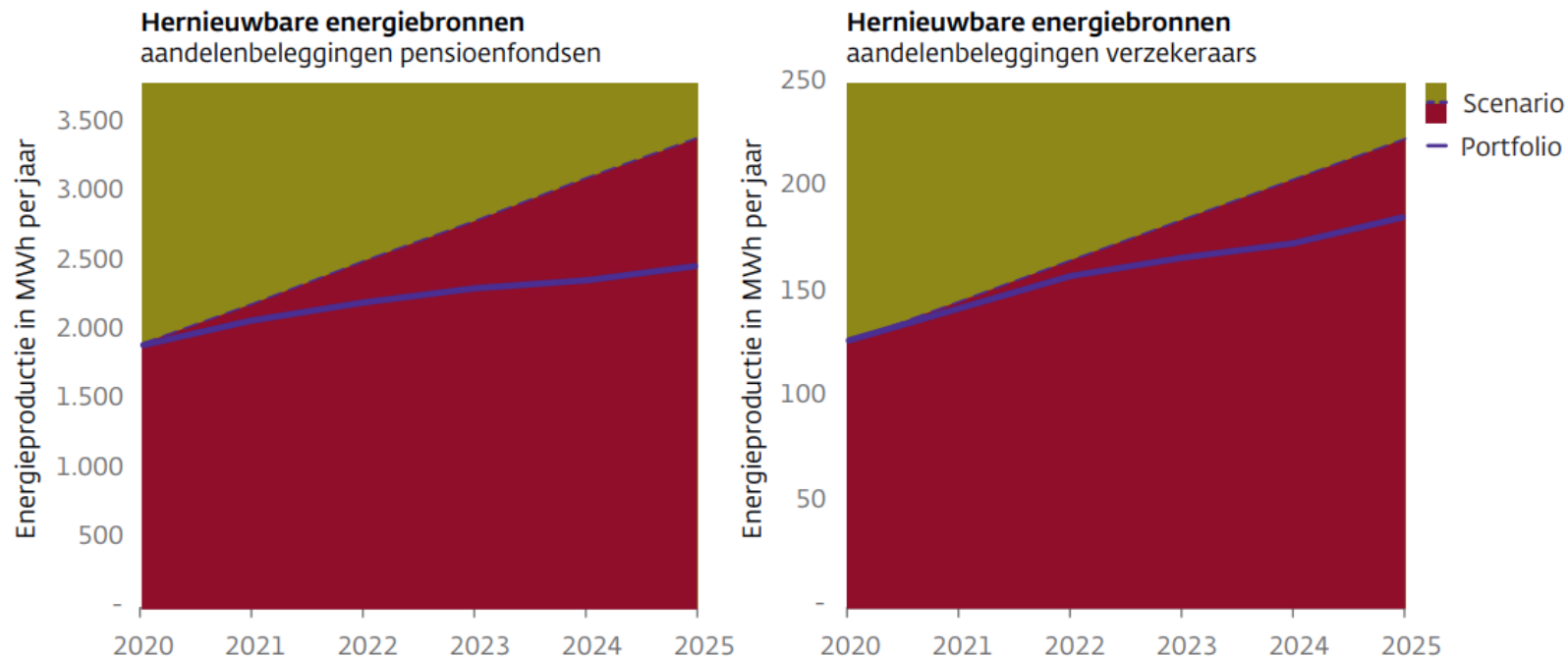

* De doorgetrokken lijn is de productie(prognose) van bedrijven in de portefeuille en de stippellijn het productiepad om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,65°C in 2100 (Sustainable Development Scenario). Als de doorgetrokken lijn in het rode (groene) gedeelte ligt is er sprake van discrepantie (consistentie) met het transitie scenario.

Bronnen: Asset Resolution, PACTA, DNB.

Uitkomsten PACTA analyse (2)

Figuur 11a en 11b Aandelenbeleggingen pensioenfondsen in bedrijven die hernieuwbare energie opwekken. Ook deze bedrijven opereren (nog) niet in lijn met het transitie scenario*

* De doorgetrokken lijn is de productie(prognose) van bedrijven in de portefeuille en de stippellijn het productiepad om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,65°C in 2100 (Sustainable Development Scenario). Als de doorgetrokken lijn in het rode (groene) gedeelte ligt is er sprake van discrepantie (consistentie) met het transitie scenario.

Bronnen: Asset Resolution, PACTA, DNB.

Beperkingen en uitdagingen PACTA

1. Niet alle sectoren zitten in PACTA
2. Voor sommige sectoren is het lastiger om toekomstplannen te bepalen
3. Alleen nog maar mogelijk voor aandelen en obligatie investeringen (niet voor leningen)
4. PACTA kijkt vooruit, maar niet verder dan 5 jaar

Jullie ervaringen?

kennisdelen is vermenigvuldigen

Goed op weg met duurzaam beleggen

Annette van der Krogt,
hoofd MVB Achmea Investment Management

Agenda

1. MVB ontwikkelingen
2. MVB verankering in beleggingsproces en samenhang
3. Verplicht of vrije keuze?

1. MVB door de jaren heen

Verankering in fases

Fase 1

Normatieve kaders

2007

UN Global Compact

MVB-instrumenten:

- Uitsluitingen
- Stemmen
- Engagement

Fase 2

ESG Integratie

2009

UN PRI (2006)

ESG integratie

Fase 3

Investment beliefs

2015

Doelstellingen & themabepaling:

- UN SDG's
- Klimaat Akkoord Parijs
- CO2-reductie/meten
- Impactbeleggingen

Fase 4

Wet- en regelgeving

2018 e.v.

IMVB convenant

EU IORP II

EU Shareholders Rights Directive

EU Action Plan on Sustainable Finance

1. Wet- en regelgeving voor pensioenfondsen

MVB is geen vrijblijvendheid meer

- IMVB Convenant
 - Klimaat commitment financiële sector
 - Nederlandse Stewardship code
- Vrijwillig
- Pensioenwet (artikel 135, lid 4)
 - IORP II
 - EU Shareholders' Rights Directive II
 - EU Action Plan Sustainable finance
 - SFDR
 - Taxonomie Verordening
- Verplicht

1. EU wet- en regelgeving

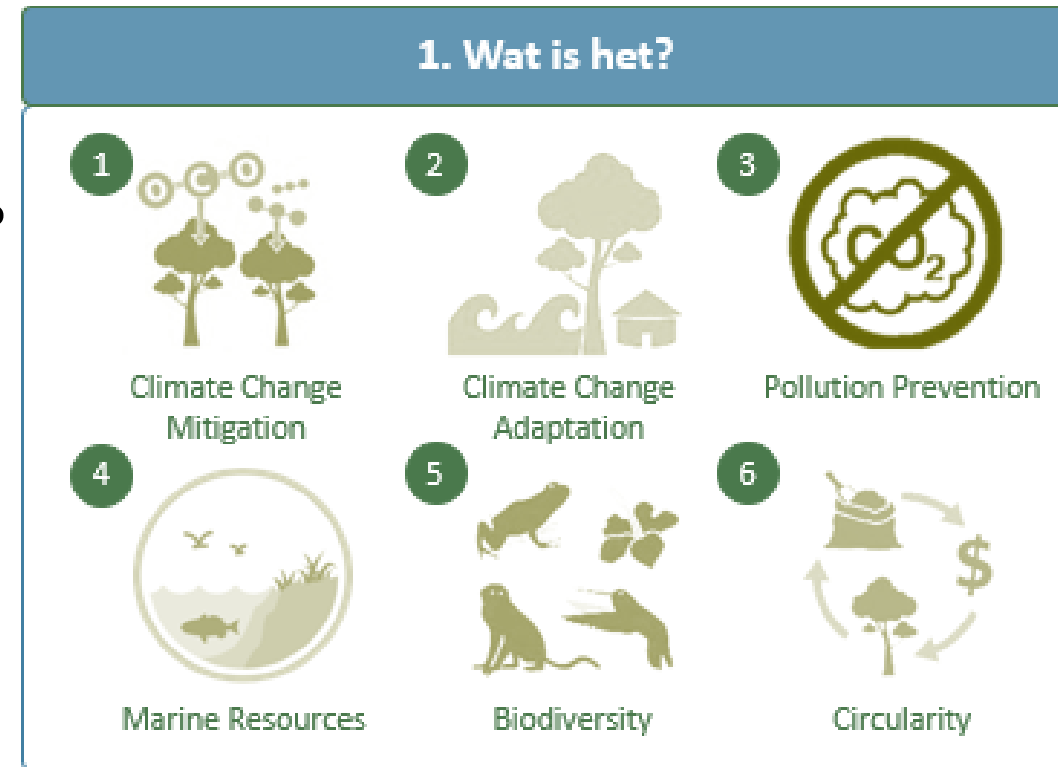
Action Plan Financing Sustainable Growth

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

- Level 1, vanaf 10 maart 2021
- Level 2, vanaf januari 2023, publicatie in april 2022?

Taxonomie verordening

- Rapportage verplichting vanaf 1 januari 2022 over duurzaamheidsdoelstellingen
- Twee van de 6 'milieudoelstellingen' treden op 1 januari 2022 al in werking; de overige op 1 januari 2023.

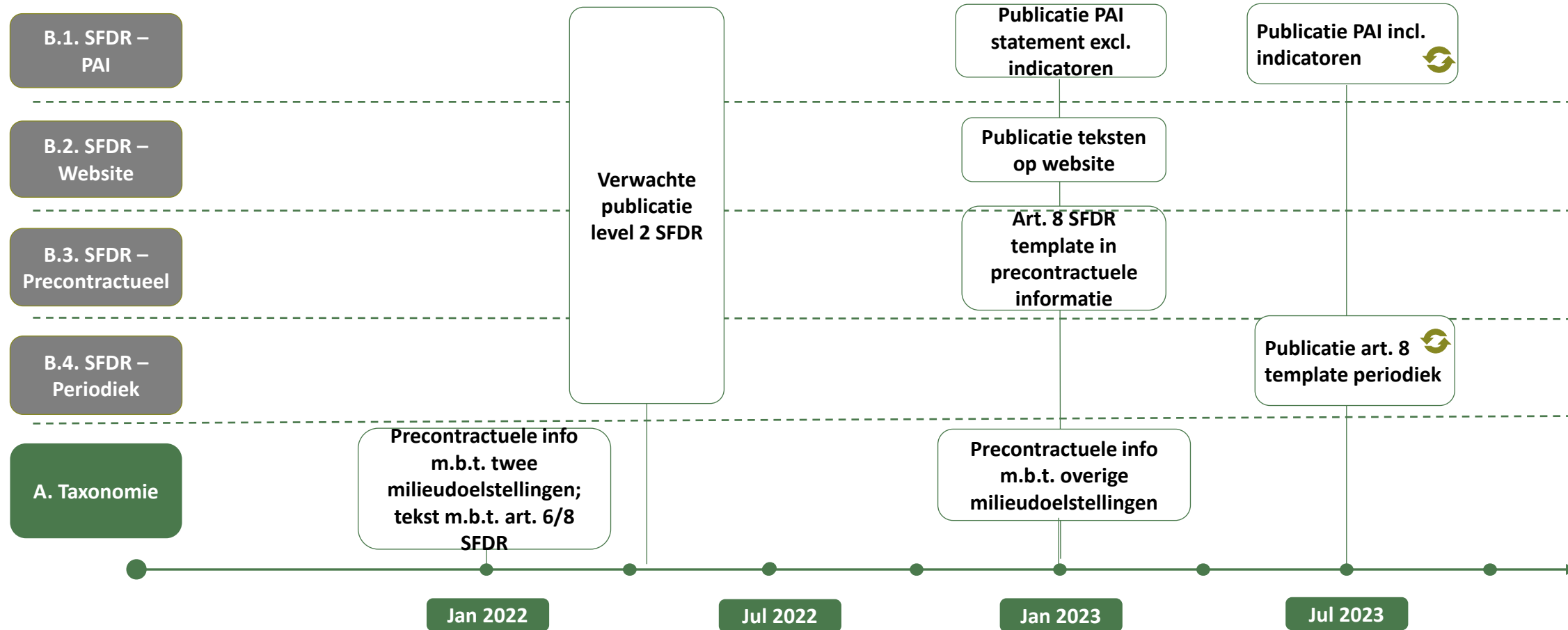
1. EU wet- en regelgeving: SFDR

Voorbeeld: EU SFDR en Taxonomie

	Artikel 6 product	Artikel 8 product	Artikel 9 product
Opt-out PAI	Geen rapportageverplichtingen	<ul style="list-style-type: none">Artikel 8 productrapportages (standaard template) uiterlijk juni 2023 pensioenregelingen	<ul style="list-style-type: none">Artikel 9 productrapportages (standaard template), uiterlijk juni 2023 pensioenregelingen
Opt-in PAI	<ul style="list-style-type: none">PAI-rapportage op entiteitsniveau op juni 2023	<ul style="list-style-type: none">Artikel 8 Productrapportages, uiterlijk juni 2023PAI-rapportage op entiteitsniveau op juni 2023	<ul style="list-style-type: none">Artikel 9 productrapportages, uiterlijk juni 2023PAI-rapportage op entiteitsniveau op juni 2023
Taxonomie verordening	<ul style="list-style-type: none">Verplichte teksten opnemen in bestaande precontractuele informatie en periodieke verslagen vanaf januari 2022.	<ul style="list-style-type: none">Verplichte teksten opnemen in bestaande precontractuele informatie en periodieke verslagenArtikel 8 Productrapportage In geval van product met E-kenmerken.	<ul style="list-style-type: none">Verplichte teksten opnemen in bestaande precontractuele informatie en periodieke verslagenArtikel 9 Productrapportage In geval van product met E-doestellingen

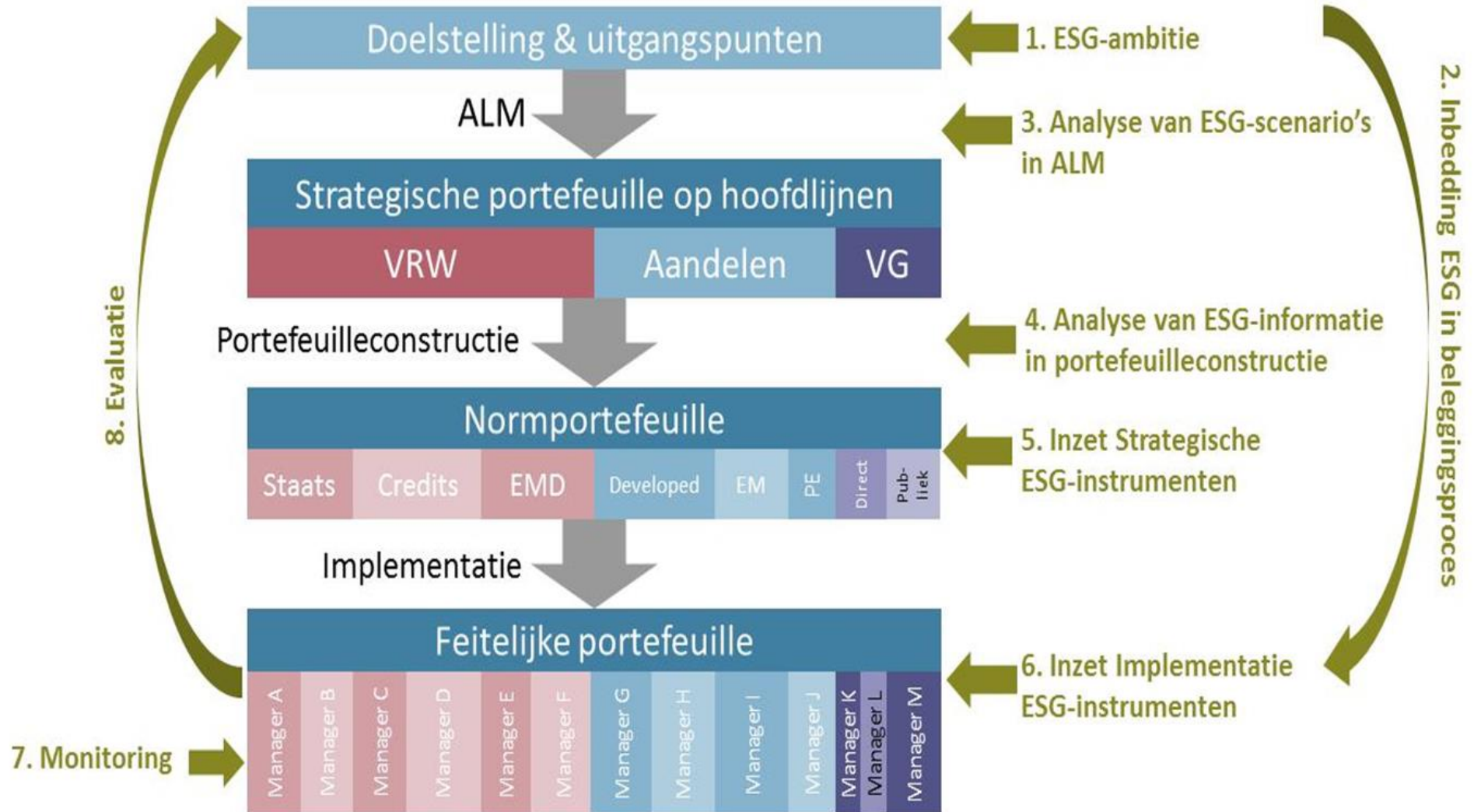
1. EU wet- en regelgeving: SFDR tijdslijnen

Vanaf 1 januari 2022 taxonomie disclosures in precontractuele informatie

2. MVB verankering in het beleggingsproces en samenhang

ESG integratie

2. MVB verankering in het beleggingsproces en samenhang

Strategie en implementatie

Strategische ESG instrumenten

- Uitsluiten
- Benchmark keuzes
- Impact beleggen

Implementatie ESG Instrumenten

- ESG integratie
- Stemmen
- Engagement

2. MVB verankering in het beleggingsproces en samenhang

Stemmen, engagement en uitsluiten steeds meer verbonden met elkaar

Wat doe je als engagement niet effectief is?

- Verschillende mogelijkheden om de druk op te voeren
- Goede mogelijkheid om koppeling te maken met stembeleid en (eventueel) uitsluiting
- **Maar, zit ook fundamenteel verschil tussen normatieve engagement en thematische engagement....**
- **Escalatiestrategie om dit structureel te adresseren in beleid, uitvoering en verantwoording**

2. MVB verankering in het beleggingsproces en samenhang

Escalatiestrategie Thematische Engagement

Regulier thematisch

1^e escalatiefase

- Intensiveren dialoog
- Opstellen brief aan bestuur
- Vragen stellen op AVA

2^e escalatiefase

- Investor statement
- Tegenstem bij relevante agendapunten
- Indienen resolutie

Voorbeelden uit de praktijk

- Vragen AVA op thema leefbaar loon
- Co-filing in 2022
 - Amazon
 - UPS
 - Gilead
 - Johnson & Johnson
- Actieve rol in Investor Statements (zoals farmaceutische industrie en beloningsbeleid)

2. MVB verankering in het beleggingsproces en samenhang

Escalatiestrategie Normatieve Engagement

Regulier Normatief

- Engagement ISS
- Rode ondernemingen op Watchlist Stemmen
- Monitoring voortgang

1^e escalatiefase

- Monitoring verscherpen
- Investor statement
- Tegenstem bij relevante agendapunten
- Vragen AVA

2^e escalatiefase

- Uitsluiten (afhankelijk van beleid)

Voorbeelden uit de praktijk

- Aanspreken bestuurders/commissarissen
- Coalitie met andere aandeelhouders
- Steunen ESG-resoluties
- Zelf indienen resoluties
- Uitsluiten

3. Verplicht of vrije keuze?

MVB blijft in ontwikkeling

MVB is de vrijblijvendheid voorbij

- Druk deelnemers, NGO's en toezichthouders neemt toe
- Nieuwe verplichtingen vanuit wet- en regelgeving
- Samenhang en doorontwikkeling van MVB instrumenten gaat door

Waar kan pensioenfonds zelf ruimte nemen

- Bepaal MVB drijfveren en veranker in beleggingsovertuigingen en besluitvormingsprocessen
- Kies thema's die passen bij deelnemers en achterban
- Kies juiste instrumenten en gebruik deze in samenhang met elkaar

Disclaimer

Achmea Investment Management B.V. ("**Achmea IM**") heeft de informatie in dit document met zorg samengesteld. Deze informatie is alleen bestemd voor gekwalificeerde beleggers en/of professionele beleggers zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht ("**Wft**").

Dit document is of bevat (i) geen aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen, te verkopen of te verhandelen (in de zin van 1:1 Wft), (ii) geen beleggingsaanbeveling of beleggingsadvies (in de zin van 1:1 Wft), en (iii) geen juridisch of fiscaal advies. Raadpleeg in voorkomende gevallen een juridisch of fiscaal adviseur. Achmea IM raadt u af een (beleggings)beslissing uitsluitend te baseren op de in dit document opgenomen informatie. Achmea IM is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van een dergelijke (beleggings)beslissing.

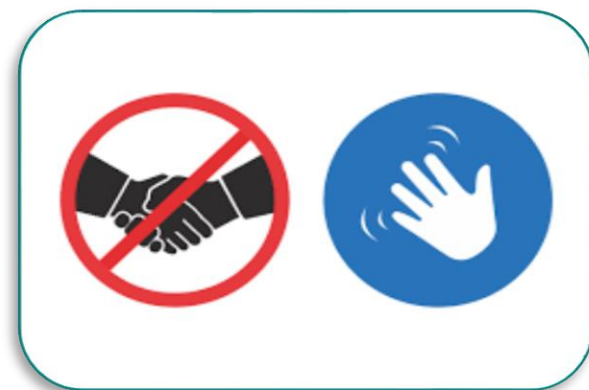
De informatie in dit document is (mede) gebaseerd op informatie die Achmea IM van betrouwbaar geachte informatiebronnen heeft verkregen. Achmea IM garandeert niet de betrouwbaarheid van die bronnen en de juistheid en volledigheid van de van die bronnen verkregen informatie. De informatie in dit document is puur informatief en u kunt daaraan geen rechten ontlenen. Alle informatie is een momentopname, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven. Het verstrekken van dit document na de oorspronkelijke publicatiedatum is geen garantie dat de hierin opgenomen informatie op die latere datum nog juist en volledig is. Achmea IM heeft het recht om deze informatie zonder aankondiging te wijzigen. Het noemen van rendementen op beleggingen in dit document dient uitsluitend als uitleg en toelichting. Achmea IM spreekt daarmee geen verwachting uit over het rendement of koersverloop van die beleggingen. De waarde van uw belegging kan fluctueren en in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. De informatie in dit document is gebaseerd op door Achmea IM gemaakte aannames. Het is mogelijk dat andere aannames worden gemaakt dan de door Achmea IM gemaakte aannames. De door Achmea IM getrokken conclusies zijn daarom niet noodzakelijkerwijs juist en/of volledig.

U mag de informatie in dit document alleen voor eigen persoonlijk gebruik kopiëren. U mag de informatie niet overnemen, vermenigvuldigen, distribueren of openbaren zonder schriftelijke toestemming van Achmea IM. Alle informatie (teksten, foto's, illustraties, grafisch materiaal, handelsnamen, logo's, woord- en beeldmerken) blijft eigendom van of in licentie bij Achmea IM en wordt beschermd door auteursrecht, merkenrecht en/of intellectueel eigendomsrecht. Er worden geen rechten of licenties overgedragen bij gebruik van of toegang tot deze informatie.

Uitgegeven door: Achmea Investment Management B.V., statutair gevestigd te Zeist en kantoorhoudende te Zeist (Handelsregister nr. 18059537). Achmea IM is geregistreerd bij de Autoriteit Financiële Markten ("**AFM**") in Amsterdam als een beheerder van beleggingsinstellingen als bedoeld in artikel 2:65a Wft en is onder deze vergunning bevoegd tot het verlenen van de beleggingsdiensten als opgenomen in het door de AFM gehouden register.

Pauze

KPS Studiebijeenkomst - Op weg naar duurzaam beleggen

Vervolg

16.00 - 16.20

De ervaringen vanuit een pensioenfonds belicht

Fokko Covers, bestuurslid St. Pf. Tandartsen en Tandarts-specialisten & voorzitter werkgroep Beleggingen

16.20 - 16.50

De ervaringen vanuit de kant van verzekeraars en PPI's belicht

Dennis van der Putten, Acting Chief Commercial Officer Actiam

16.50 - 17.00

Afronding en netwerkborrel

kennisdelen is vermenigvuldigen

Ervaringen vanuit een pensioenfonds belicht

Fokko Covers,
bestuurslid St. Pensioenfonds Tandartsen en
Tandarts-specialisten & voorzitter KPS
werkgroep Beleggingen

Agenda

- Introductie SPT
- Beleggingsbeleid SPT
- Deelnemersonderzoek 2020
- SFDR artikel 8
- Implementatie
- Uitdagingen

Introductie SPT

- Beroepspensioenfonds, gesloten sinds 1997
- Aantal deelnemers: 6.515, waarvan 4.847 gepensioneerd (74%)
- Belegd vermogen: € 2,0 miljard per 31-12-2021
- Dekkingsgraad: 122,4% per 31-12-2021
- Toeslagverlening: 1,41% per 1 januari 2022 inclusief 0,26% inhaalindexatie
- Vergrijisd fonds, jaarlijks analyse van de toekomstbestendigheid

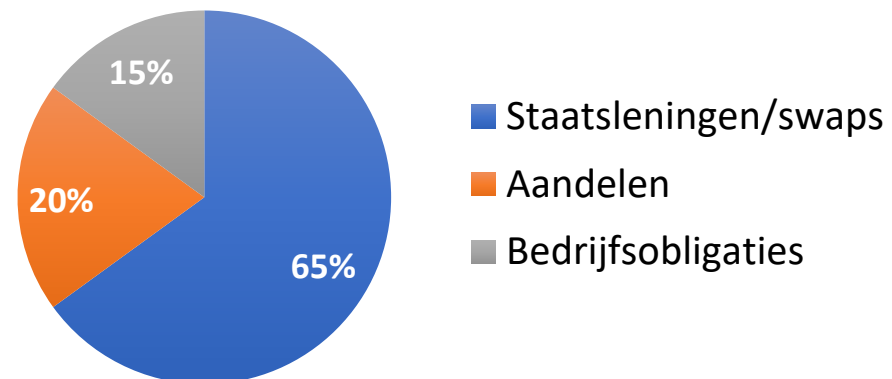
The screenshot shows the SPT website interface. At the top, there is a navigation menu with links for Home, Nieuws, Documenten, Over het fonds, De BPVT, Veelgestelde vragen, and Contact. A search bar and a 'Mijn SPT' button are also visible. The main content area features a header with 'U bent DEELNEMER | PENSIOENGERECHTIGDE'. Below this is a large banner with the headline 'Hoeveel pensioen krijgt u?' and a sub-headline 'Ga naar Mijn SPT en kijk hoeveel pensioen er voor u geregeld is bij ons fonds.' A 'NAAR MIJN SPT' button is positioned on the banner. Underneath the banner is a section titled 'Actueel' with three news cards. The first card is dated 15-03-2022 and titled 'Partnerspensioen omruilen: verstandig?'. The second card is dated 15-03-2022 and titled 'Beleidsdekkingsgraad februari: 120,9%'. The third card is dated 14-03-2022 and titled 'Uw Pensioenoverzicht komt eraan'. Each card has a 'Lees verder' link. At the bottom right, there is a 'Geef uw feedback' button and a link to 'Bekijk het nieuwsoverzicht'.

Beleggingsbeleid SPT

Uitgangspunten beleggingsbeleid

- Uitzicht bieden op toeslagverlening van 1,15% per jaar op lange termijn
- Kans op korten zoveel mogelijk beperken
- Focus op efficiency: beleggingskosten ca 0,15% van belegd vermogen

Allocatie beleggingen

- Prudent beleid
- Passend bij karakter fonds

- Rente afdekking: 85%
- Valuta afdekking: 100%

Beleggingsovertuigingen SPT

- Een pensioenfonds is een institutionele, lange termijn belegger met als primair doel om pensioenuitkeringen te doen aan de deelnemers. Het heeft daarmee een **fiduciaire verantwoordelijkheid** om het vermogen op een maatschappelijk verantwoorde manier te beleggen.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen hoeft geen rendement te kosten, maar het is ook niet een bron van extra rendement.
- In het beleggingsbeleid moet aansluiting gevonden worden bij de 10 principes van de **United Nations Global Compact**

Aansluiting bij SDG's

- Aansluiten bij de Sustainable Development Goals (SDG) van de Verenigde Naties
- Er zijn 17 SDG's op een groot aantal terreinen
- SPT kiest voor SDG's op drie terreinen
 - Klimaat, Gezondheid en Sociale verantwoordelijkheid
 - Actievere houding richting ondernemingen over duurzaamheid
 - Ondernemingen steunen die duurzaam produceren

ESG – duurzaamheidsdoelen UN

- Mondiale agenda die een eind moet maken aan armoede, ongelijkheid en klimaatverandering. Er zijn 17 doelen geformuleerd.

SDG	Nederlands
	Beëindig armoede overal en in al haar vormen
	Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw
	Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden
	Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen
	Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes
	Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen
	Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen
	Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen
	Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie
	Dring ongelijkheid in en tussen landen terug

SDG	Nederlands
	Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam
	Verzeker duurzame consumptie- en productiepatronen
	Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden
	Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen
	Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe
	Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzekert toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit
	Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling

ESG thema's SPT

SPT heeft drie thema's geformuleerd:

- **Klimaat**
- **Gezondheid**
- **Sociale verantwoordelijkheid**

1. Klimaat: kijkt naar de impact die bedrijven hebben op de omgeving en het milieu door vervuiling, energieverbruik en CO₂ uitstoot. Dit cluster bestaat uit:

2. Gezondheid: kijkt naar de impact die bedrijven hebben op gezondheidszorg door bedrijfsactiviteiten die gerelateerd zijn aan gezondheid en welbevinden. Dit cluster bestaat uit:

3. Sociale verantwoordelijkheid: kijkt naar de sociale verantwoordelijkheid die bedrijven nemen met name door HR gerelateerde zaken:

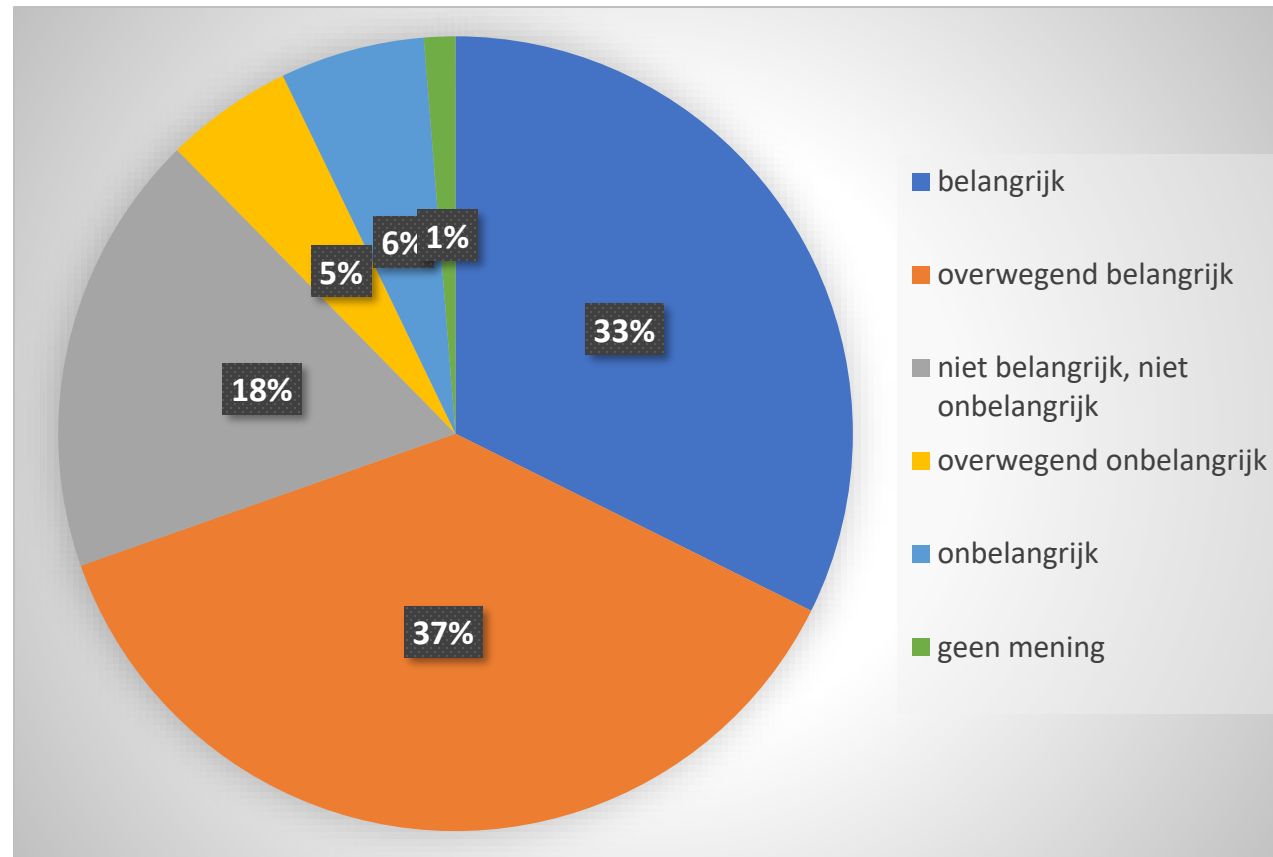

Onderzoek deelnemers SPT - 2020

- Aselecte steekproef onder 1.000 deelnemers
- 50% van de onderzochten heeft vragenlijst ingevuld teruggestuurd
- Ca 70% vindt het 'overwegend belangrijk' ofwel 'belangrijk' dat SPT maatschappelijk verantwoord zou moeten beleggen
- Van de drie onderzochte thema's scoort 'klimaat' het hoogst

Onderzoek deelnemers SPT - 2020

- **Reacties van SPT-deelnemers op de vraag 'Hoe belangrijk of onbelangrijk men het vindt dat een pensioenfonds de verantwoordelijkheid op zich neemt om het vermogen van het fonds op een maatschappelijk verantwoorde manier te beleggen'**

- SFDR sinds 10 maart 2021 van kracht
- Onderdeel van het EU-actieplan voor duurzame financiering, gericht op het voorkomen van **greenwashing**
- Van toepassing op financiële marktpartijen, waaronder banken, verzekeraars en pensioenfondsen
- Voor SPT keuze uit drie mogelijkheden:
 - Grijs pensioenfonds (artikel 6)
 - Lichtgroen pensioenfonds (artikel 8)
 - Donkergroen pensioenfonds (artikel 9)

SPT en SFDR artikel 8

- In mei 2021 keuze van SPT voor SFDR artikel 8 kwalificatie, dat wil zeggen een fonds dat ecologische en/of sociale doelstellingen promoot, en waarbij de bedrijven waarin wordt belegd over goede governance beschikken
- Achtergrond van de keuze voor SFDR artikel 8:
 - Aantoonbaar draagvlak onder deelnemers voor het ESG-beleid van SPT
 - SPT is mede-ondertekenaar van twee belangrijke initiatieven op ESG-gebied, namelijk UN PRI (2018) en het IMVB-convenant (2019)
 - Het fonds acht het haalbaar en realistisch om binnen de daarvoor gestelde termijnen te kunnen voldoen aan de rapportageverplichtingen uit hoofde van SFDR artikel 8

Uitgangspunten ESG-beleid SPT

- Draagvlak deelnemers
- Passend bij keuze voor SFDR artikel 8
- Semi-passieve invulling, beperkte afwijking van de benchmark
- Kleine, meetbare stappen: evolutionair model
- Vergelijking met standaard benchmark (MSCI World): effect van ESG-beleid zichtbaar maken
- Kosten efficiënte invulling: geen significante verhoging van beleggingskosten (ca 0,15% van belegd vermogen)
- Goed communiceerbaar naar deelnemers

ESG thema's en instrumenten

- ESG thema's:
 - Klimaat: Uitsluiten Thermal coal (vanaf 2022)
 - Sociale verantwoordelijkheid: Naleven van UN Global Compact principes
 - Gezondheid: Uitsluiten tabaksindustrie
- ESG instrumenten:
 - Uitsluitingenbeleid In 2022 uitgebreid met Thermal coal
 - Stembeleid: In 2022 uitbreiden naar Europa en ROW
 - Engagement: In 2022 onderzoek naar engagement

Uitsluitingenbeleid SPT (aandelen/credits)

criterium	Aantal bedrijven	Voorbeelden
UN Global Compact	14	Bayer / Nestlé / Shell
Controversiële wapens	36	Boeing / Lockheed
Tabak	61	BAT / Philip Morris
Thermische kolen (vanaf 2022)	7	Anglo American
Totaal	118	
Universum - MSCI World	ca 1.600	7%

Impact uitsluitingenbeleid op performance

- Beleggingsovertuiging: MVB hoeft geen rendement te kosten
- Performance 2021: beperkt positief effect (ca 0,10%)
- Performance Q1 2022: mogelijk negatief effect door Oekraïne crisis

Implementatie ESG beleidsplan 2021-2023

SPT
Pensioenfonds Tandartsen
en Tandarts-specialisten

**Stichting Pensioenfonds Tandartsen en
Tandarts-specialisten**

**Investment Policy Statement
2022**

20 december 2021

IPS 2022

1

SPT
Pensioenfonds Tandartsen
Tandarts-specialisten

Bijlage 8: ESG beleidsplan 2021-2023

	Onderwerp	2021	2022	2023
Gemeen	SFDR	Besluit om SPT te classificeren als art 8 fonds	Ontwikkeling reporting standards (RTS) monitoren	Start SFDR rapportages
	UN PRI		Deelname aan UN PRI evalueren	
	IMVB		Deelname aan IMVB evalueren	
Stichting mandaat Ardano	Staatsobligaties		ESG-ambitie van 10% green bonds, te realiseren door uitbreiding beleggings-universum met SSA-obligaties	
			Toevoegen van 10% Supranationale obligaties (met bandbreedte van +/- 5%)	
	Money Market Funds	Vier MMF's: - BlackRock: art 8B - Goldman: art 8 - HSBC: art 6 - JPM: art 6	Op fondsniveau aandringen op SFDR art 8 status	Indien nodig selectie van aanvullende art 8 MMF's
Stichting mandaat NIP	Bedrijfsobligaties	Uitsluitingenlijst toepassen	Uitsluitingenlijst toepassen, uitbreiden met thermal coal	
			ESG-ambitie van 10% green bonds	
			CO ₂ uitstoot monitoren	Formuleren ambitie CO ₂ reductie

IPS 2022

50

SPT
Pensioenfonds Tandartsen
en Tandarts-specialisten

	Onderwerp	2021	2022	2023
Aandelen Northern Trust	Aandelen ontwikkelde landen	Universum beperken tot MSCI World (ca 1600 titels)	Universum MSCI World	
		Uitsluitingenbeleid: - UN GC - Controversiële wapens - Tabak	Toevoegen: - Thermal coal	
		Stembeleid: - Noord-Amerika	Stembeleid uitbreiden naar Europa en ROW	
			Monitoren ESG-rapportages (NT)	Formuleren ambitie CO ₂ reductie
			Onderzoek naar engagement	Mogelijk engagement beleid implementeren

IPS 2022

51

Implementatie ESG beleidsplan 2021-2023

Categorie	Beheerder	2021	2022	2023
Algemeen	SFDR	Keuze voor artikel 8	RTS monitoren	Start SFDR rapportage
Matching	Cardano	Staatsobligaties	ESG ambitie: 10% green bonds Uitbreiden met SSA	Wellicht ambitie uitbreiden
		MMFs	Aandringen op art 8 status	Zo nodig selectie art 8 MMFs
Aandelen	Northern Trust	Universum beperken tot MSCI World		
		Uitsluitingenbeleid	Uitsluitingen uitbreiden met Thermal coal	
		Actief stembeleid US	Actief stembeleid Europa / ROW	
			Monitoren ESG rapportages NT	Formuleren CO ₂ ambitie
			Onderzoek naar engagement	
Credits	NNIP	Uitsluitingenbeleid	Uitsluitingen uitbreiden met Thermal coal	
			ESG ambitie: 10% green bonds	Wellicht ambitie uitbreiden

Uitdagingen going forward

Uitdagingen voor SPT	Aanpak
Data kwaliteit	Zoektocht naar data providers voor goede ESG data
SFDR rapportage verplichtingen	Vanaf 2023 hoog op de agenda
Behoud draagvlak deelnemers	Deelnemersonderzoek in 2023
Kwalificatie MMF's / look-through	Aandringen bij portfoliomanagers op artikel 8 status
ESG risicobeheer	Integratie ESG in risicobeleid van SPT
Verdere aanscherping ESG doelstellingen	Pas mogelijk op basis van robuuste data
Veelheid aan regelgeving en duurzaamheidsinitiatieven	Monitoren ontwikkelingen op gebied van EU Taxonomy / UN PRI / IMVB
Engagement	Onderzoek naar mogelijkheden voor efficiënte invulling
Kosten efficiëntie bewaken	Blijvend aandachtspunt
Performance bewaken	Impact van MVB beleggen op performance monitoren

kennisdelen is vermenigvuldigen

Ervaringen vanuit de kant van
verzekeraars en PPI's belicht

Dennis van der Putten,
Acting Chief Commercial Officer Actiam

Even voorstellen

actiam

	500+ professionals Rotterdam, London and Nottingham		>€ 550 bln	Assets under advice and management
	125+ Institutional investors 350+ Advisory clients			Leader in sustainable returns

ACTIAM uses satellite imagery on detecting deforestation risks in portfolios, creating real world impact

PROUD MEMBER OF THE 2020

Leaders' Group

2020
CLIMATE REPORTING
PRI

ACTIAM ranks amongst the top 20 of sustainable investment managers worldwide ¹

Duurzaamheid: waar te beginnen?

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Duurzaamheidsverplichtingen voor de financiële sector

De komende jaren zal de financiële sector zich actiever dan voorheen moeten bezig houden met het klimaat en de verantwoordelijkheid die de sector draagt voor het milieu en de maatschappij. Nieuwe wet- en regelgeving verplicht financiële ondernemingen en aandeelhouders hiertoe. Deze visual geeft een overzicht welke richtlijnen als gevolg van aangepaste wet- en regelgeving veranderen, en voor wie dat gevolgen kan hebben.

Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de VN. Voor de periode 2015-2030

Ring 1 1 Klimaatakkoord Parijs. Bindende afspraken voor 174 landen.

Vormen basis voor nieuwe milieuverplichtingen

Vanuit Europese actieplan Duurzame groei financieren volgen drie wetsvoorstellen die naar verwachting in 2020 in werking treden:

- Taxonomie voor duurzaamheid
- Informatieverplichtingen
- Benchmark voor carbon footprint

In belang van harmonisatie kiest de Europese commissie voor het aanpassen van de volgende richtlijnen door middel van verordeningen:

- Ring 2 2 Mifid II
- Ring 3 3 IDD
- Ring 4 4 UCITS/AIFMD
- Ring 5 5 Solvency II
- Ring 6 6 Niet-financiële verslaggeving
- Ring 7 7 Kredietbeoordeling

Daarnaast zijn er nog andere EU-richtlijnen die duurzaamheidsverplichtingen voor de financiële sector bevatten:

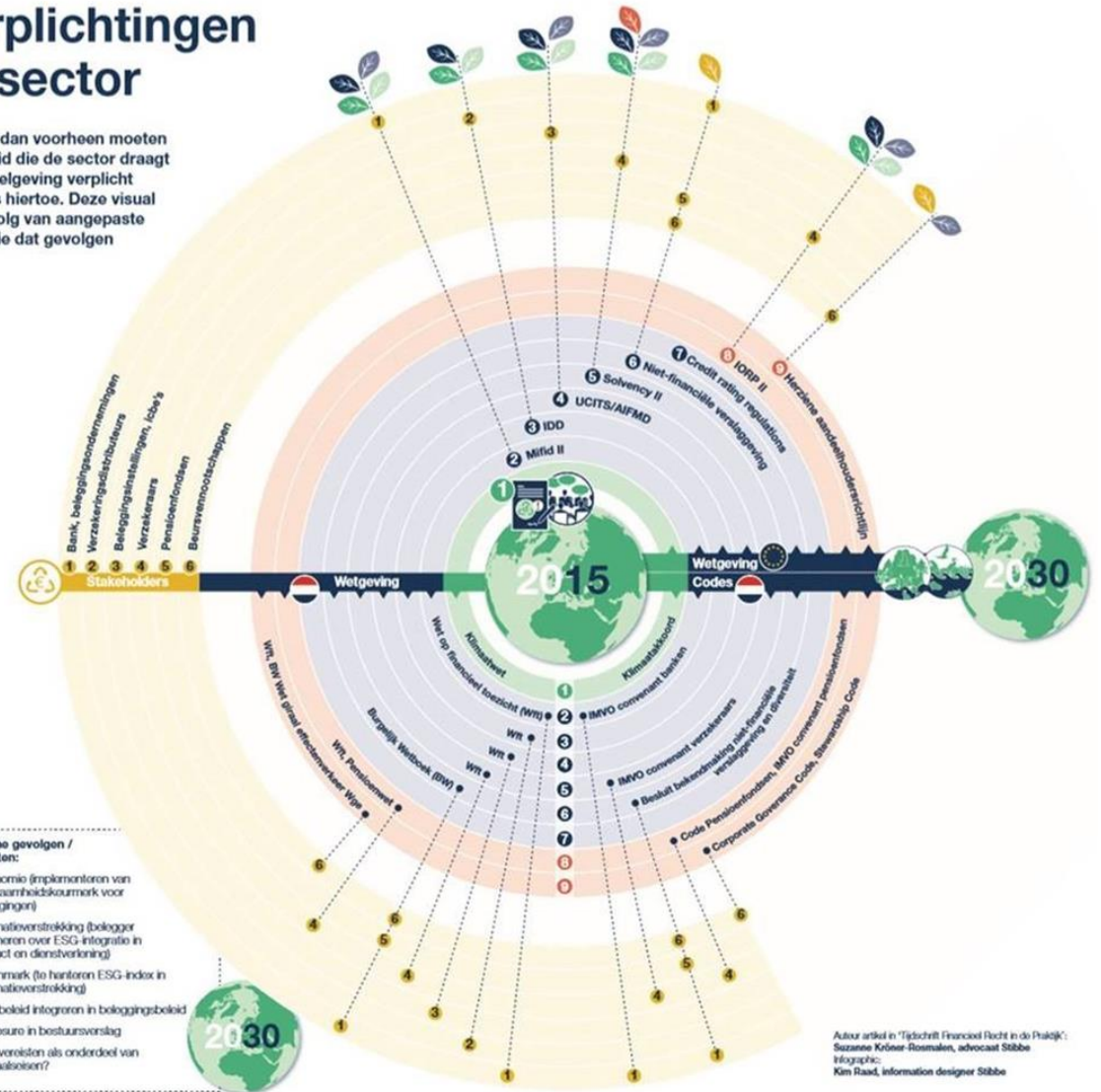
- Ring 8 8 IORP II
- Ring 9 9 Herzene aandeelhoudersrichtlijn

Voor zes categorieën stakeholders is aangegeven wat verandert in wetgeving en codes op Europees en Nederlands niveau

- Ring 10 1 Bank, beleggingsondernemingen
- Ring 11 2 Verzekeringsschrijvers
- Ring 12 3 Beleggingsinstellingen, Icb's
- Ring 13 4 Verzekeraars
- Ring 14 5 Pensioenfondsen
- Ring 15 6 Beursvennootschappen

Praktische gevolgen / actiepunten:

- Taxonomie (implementeren van duurzaamheidskarakter voor beleggingen)
- Informatieverstrekking (belegger informeren over ESG-integratie in product en dienstverlening)
- Benchmark (to hanteren ESG-index in informatieverstrekking)
- ESG-beleid integreren in beleggingsbeleid
- Disclosure in bestuursverslag
- ESG-veristen als onderdeel van kapitaalbeheer?

Auteur artikel in 'Tijdschrift Financieel Recht in de Praktijk': Suzanne Kröner-Romalen, advocaat Sibbe
Infographic: Kim Raaij, information designer Sibbe

Benchmark drijfveer voor verduurzaming

Ranking 2021	Change	Ranking 2019	Name of insurance company	Overall score 2020	Governance	Policy	Implementation	Accountability	Stars
1	▲ 1	2	Athora	4,5	4,6	4,5	4,3	5	★★★★★
2	▲ 1	3	NN Group	4,0	4,6	3,6	3,7	4,8	★★★★
3	▼ 2	1	a.s.r.	3,9	4	3,3	4	4,4	★★★★
4	▼ 1	3	Achmea	3,5	2,7	2,7	3,7	4,7	★★★★
5	▲ 2	7	CZ Groep	2,6	2,3	2,7	2,6	2,6	★★★
6	▲ 1	7	AEGON	2,2	3,5	2,7	1,8	1,5	★
7	▼ 1	6	Dela	2,2	1,9	3,3	2,1	1,6	★
8	▲ 4	12	VGZ	2,1	2,2	1,7	2,0	2,7	★
9	▲ 7	16	De Goudse Verzekeringen	2,0	1,9	1,7	2,4	1,3	★
10	▼ 5	5	Menzis	2,0	1,8	1,7	2,2	1,9	★
10	○ 0	10	Allianz	2,0	2,4	2,3	1,7	2,1	★
12	▲ 1	13	ZLM	1,9	0,8	2,3	2,0	2,4	★
13	NEW	-	Univé Groep	1,9	1,7	2,0	1,9	1,9	★
14	NEW	-	Zorg en Zekerheid	1,7	1,6	2,0	1,7	1,4	★
15	▼ 6	9	Scildon	1,6	1,8	1,7	1,9	0,8	★
16	▼ 1	15	Klaverblad	1,6	1,5	1,4	1,5	2,1	★
17	▼ 7	10	ONVZ	1,5	1,3	0,5	2,0	1,3	★
18	▼ 5	13	BNP Paribas Cardif	1,5	2,3	1,4	1,6	0,5	☆
18	▲ 1	19	DSW	1,5	1,9	0,8	1,7	1,2	☆
20	▼ 4	16	Monuta	1,2	1,5	1,1	1,4	0,3	☆
21	▲ 5	26	DAS	1,1	1,3	0,8	1,4	0,7	☆
22	▼ 6	16	Onderlinge 's-Gravenhage	0,7	0,7	0,0	1,0	0,4	☆
23	▲ 2	25	Eno Zorgverzekeraar	0,6	0,8	0,8	0,6	0,3	☆
24	▲ 4	28	Unicaarant	0,4	1,3	0,8	0,0	0,2	☆

Hoe duurzaam is je zorgverzekeraar?
Check het overzicht

- Real World Impact
- Klimaat
- Impact bonds

Real world impact: theory of change

Real world impact ↑

<p>Supplying new capital, debt or equity to a company / consumer / government / asset manager</p>	<p>Ownership/Control: Investments with direct control and impact via board representation (e.g. private equity) Engagement: Dialogue with management during capital raising Enabling: Enabling impact through specified use of use of proceeds in capital raising Examples: Green Bond investment with a use of proceeds framework, Private Credit, Public Credit, New Primary Issuance</p>	<p>Tier 1 – Direct Influence</p>
<p>Collaborative Engagement and Activist campaigning approaches</p>	<p>Collaborative Engagement with management representing a majority of shareholders. Public Policy Engagement with governments around Climate and other policies Where management fail to respond, escalating to active public engagement, filing shareholder resolutions and recommending voting action Examples: Activist funds, Climate Action 100+, Very large Index fund managers with active stewardship who represent the marginal vote. Activists who short a stock publicly</p>	<p>Tier 1 – Direct influence</p>
<p>Individual Investor Stewardship</p>	<p>Engagement: Dialogue with company management Voting on shareholder resolutions and other AGM items Impact depends on the size of the holding and quality of relationship with the management</p>	<p>Tier 2 – Direct Influence</p>
<p>Mandates: Exclusions, ESG Mandates and ESG Portfolio Framework Targets</p>	<p>Where widely adopted, ESG mandates create demand for securities in more sustainable businesses and reduce demand for less sustainable businesses. This may influence the cost of capital for those business, making sustainable businesses more competitive. It will also signal to management and regulators what is expected to attract capital.</p>	<p>Tier 3 – Indirect influence</p>
<p>Buying and selling pressure on individual securities</p>	<p>Short term flows might temporarily influence the value of individual securities. Some investment strategies may have negligible real-world influence either positive or negative. Examples: market making, short term statistical and arbitrage strategies</p>	<p>Tier 4 – Negligible influence</p>

Verzekeraars denken na over hun rol

WIE WILLEN WIJ ALS VERZEKERAARS ZIJN?

in
samenwerking
met

VERBOND VAN VERZEKERAARS

Impact paper over hoe de verzekeringssector een cruciale rol kan spelen in het versnellen van duurzame transformaties in de maatschappij.

a.s.r.
de nederlandse
verzekerings
maatschappij
voor alle
verzekeringen

De nieuwe niet-financiële doelstellingen zijn:

- 65% reductie CO₂-footprint² van de beleggingsportefeuille, inclusief de vastgoedbeleggingen en de hypotheekportefeuille, in 2030.
- Ten minste € 4,5 miljard impact beleggingen op de balans in 2024.

NOS NIEUWS • BINNENLAND • DINSDAG, 00:01 • AANGEPAST DINSDAG, 07:49

Onderzoek bevestigt link klimaat en watersnood door regen in juli

IMVO convenant bevordert samenwerking

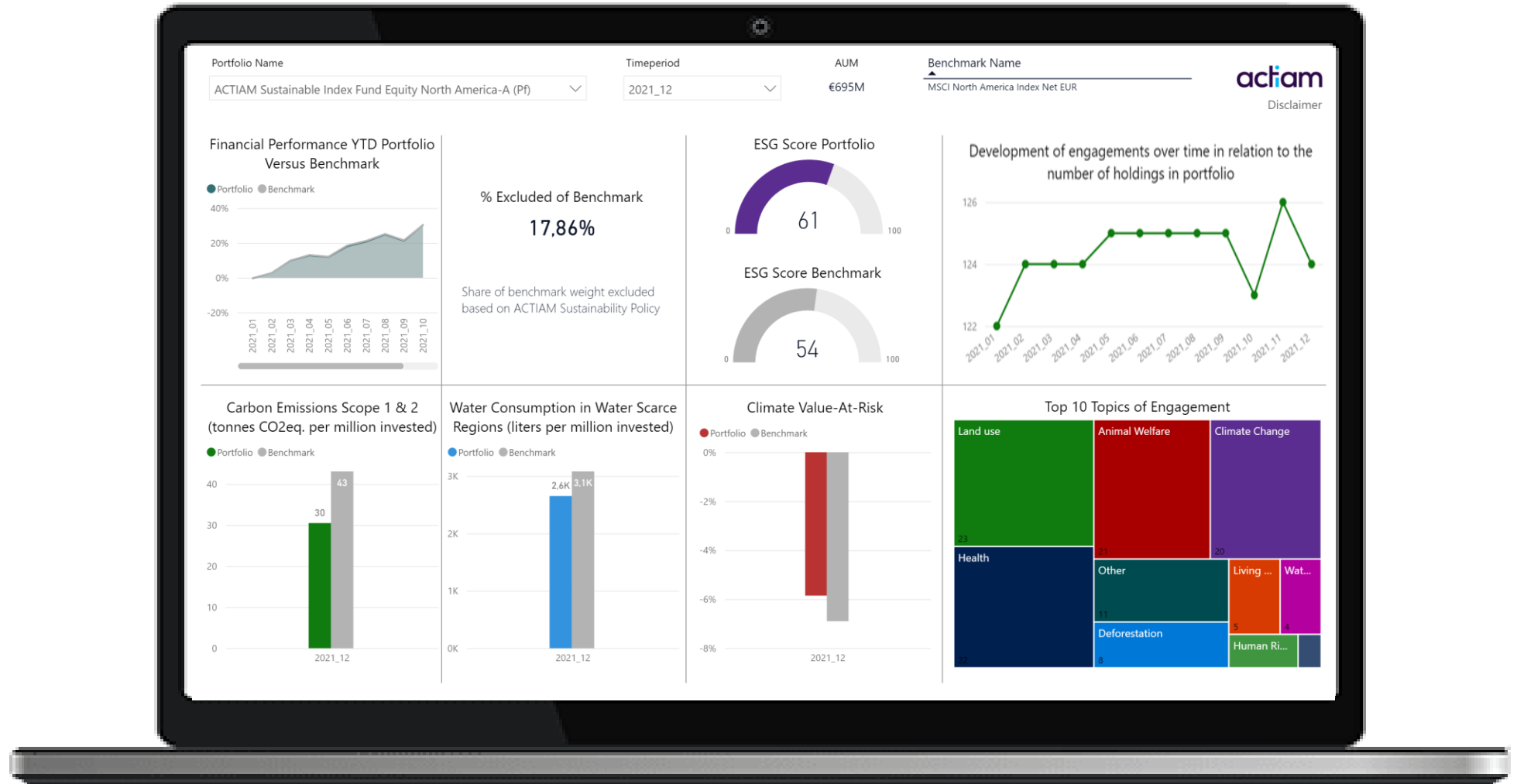

Conclusie

De Monitoringscommissie concludeert dat Partijen vooruitgang hebben geboekt op de gezamenlijke afspraken ten opzichte van de monitoring over 2019. Partijen lopen wel nog achter op een aantal verplichtingen die zien op transparantie en engagement, aan een aantal van deze verplichtingen had voldaan moeten zijn in respectievelijk en juli 2020. Tevens is wederom niet voldaan aan de verplichtingen die zien op gezamenlijke communicatie.

Ontwikkeling: ESG fiduciair manager

Indicative

Implementatie op basis van 3 stappen

1. Adopteren internationale normen

Committeren aan internationale normen zoals UN Global Compact en PRI

2. Mitigeren van ESG-risico's

Mitigeren van de grootste ESG-gerelateerde risico's zonder het financiële rendement uit het oog te verliezen

3. Inzicht en rapporteren op impact

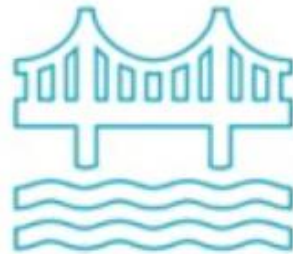
Meten en inzicht bieden in impact van beleggingen

Binnen regelgevend kader

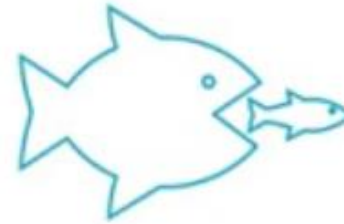
Wat valt u op?

Climate Change Mitigation

Climate Change Adaptation

Sustainable and protection of water and marine resources

Transition to a circular economy

Pollution prevention and control

Protection and restoration of biodiversity and ecosystems

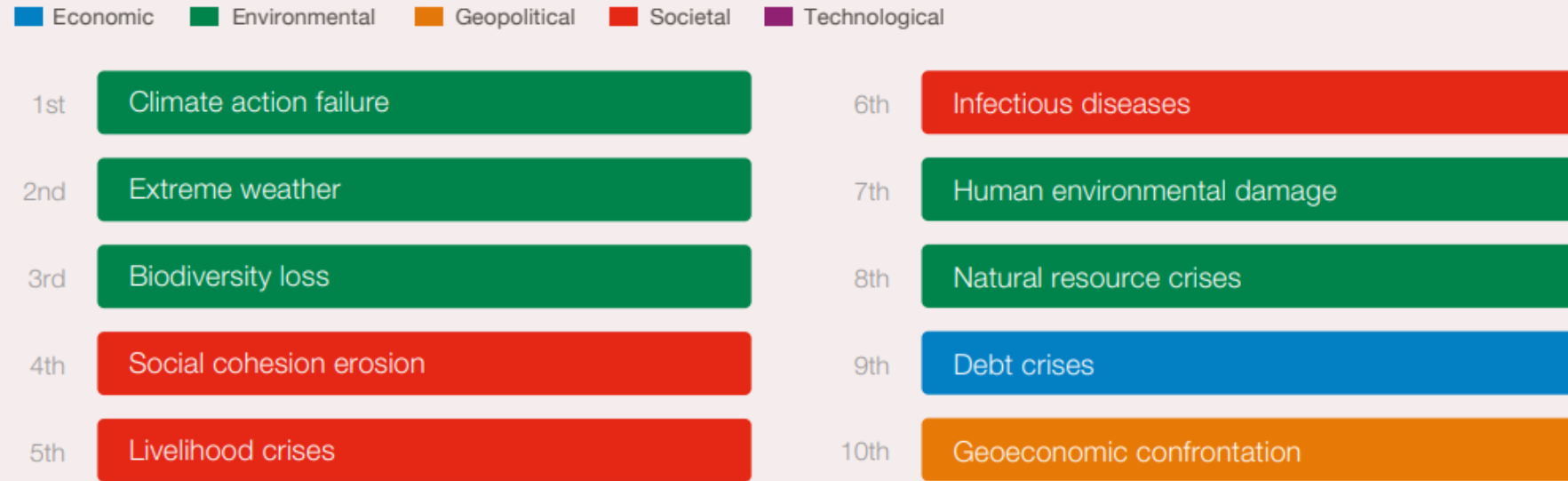

Wat valt u op?

Schaarste aan water en grondstoffen en vermindering van de biodiversiteit vormen een risico voor de Nederlandse financiële sector (banken, verzekeraars en pensioenfondsen). Dat staat in een onderzoek van De Nederlandsche Bank (DNB). Eerder wees DNB al op de financiële risico's (hogere schadeclaims) die het gevolg zijn van extremere weersomstandigheden door klimaatverandering.

Wat valt u op?

“Identify the most severe risks on a global scale over the next 10 years”

Source: World Economic Forum Global Risks Perception Survey 2021-2022

Vragen + stellingen

Volgende bijeenkomst 2022

Datum

Thema

19-04-2022

Wetsvoorstel Toekomst Pensioenen - update webinar

Met medewerking van o.a.

- *Marcel Lever, beleidsadviseur actuariaat en nieuw pensioencontract Pensioenfederatie*
- *Daan Schmitz, senior beleidsadviseur pensioenen, Verbond van Verzekeraars*

volledige programma volgt binnenkort

Dank voor jullie aandacht!

- PE-punten worden aangevraagd bij AG
Wel PE, maar niet bij AG? Vraag dan verklaring op bij secretariaat KPS!
- We zijn erg benieuwd naar jullie reactie op deze bijeenkomst → evaluatie volgt

KPS, delen is vermenigvuldigen

Afsluiting

KPS

Postbus 44

3879 CA Hoevelaken

T: 033 257 05 88

info@kps.nl

www.kps.nl

Kring van Pensioenspecialisten

[@kringpensioen](https://twitter.com/kringpensioen)

